

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben na. noz aordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vilákra postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 24.

A kiegyezés feltétele.

(K. Ö.) Ha őszintén akarjuk a célt, őszintén kell akarnunk az eszközöket is. Ha szándékunk a közös vámterület őszinte fentartása, akkor mindkét részen oly alakban nyerjenek biztosítékot a termelés minőségére oly különböző két ország érdekei, hogy még látszata is kizárassék annak, hogy az egyik a másikkal a rovására élvez a vámközösségből folyólag jogosulatlan előnyöket.

A kiegyezés kérdései közül, nem kutatjuk, hogy szándékosan történt ez, vagy nem, a kvóta kérdése annyira lefogja érdeklődésünket, hogy szinte megfelelkezni látszunk egyéb, a kvótánál is fontosabb dolgokról s ezek közt a *vámtarifa revíziójának kérdéséről*. Annyi bizonyos, hogy ez ismét Ausztriának szolgálja érdekeit, mely a kvóta felett megindult harcot arra használja, hogy kéz alatt a magasabb kvótánál is becsesebb előnyöket kicsikarjon, mit felette megkönnyít Bánffy lemondási politikája.

Az Ausztriával kötött vámközösség előnyeit s hátrányait illetőleg megoszolhatnak a vélemények, annyi azonban bizonyos, hogy a termelés fokozása s a kifejlődött világverseny elleni védekezést rendkívül megkönnyitné a nagyobb termelési terület, tehát az Ausztriával kötött vámközösség, a termelési ágak különféleségével. A közös vámterületnek sok az ellene Magyarországon és Ausztriában is. A nagy közönséget rendesen avval a frazeológiával viszik bele a vámközösség

elleni agitációba, hogy a mezőgazdasági Magyarországot nem lehet egy kalap alá fogni az iparos Ausztriával. Sőt. Ezt a látszólagos érdekellentétet nagyon szépen ki lehet egyenlíteni a vámközösségben s a nyerstermelést egyesítve az ipari termékekkel sikeresebben védekezhetünk a külföldi verseny ellen, — *ha a kiegyezést jól csináljuk meg, ha annak rendelkezéseit szigorúan végre is hajtjuk és ha a nagytőke hatalmát megtörni igyekszünk, mely ép úgy szipolyozza nyerstermelésünket, mint Ausztria iparát.*

Ne pazaroljuk az időt annak thesretikus fejtegetésével, hogy mi előnyösebb az ország gazdasági érdekeire, a közös, avagy a külön vámterület, hanem fordítsuk tekintetünket azokra a tényezőkre, a melyek a közös vámterület fentartása mellett s a gazdasági kiegyezés tervezett megújításával gazdasági érdekeinket közlelről érintik. Ezek közt, bármennyire is igyekezzék a magyar kormány a figyelmet elterelni, főfontossággal bír a külföldi kereskedelmi szerződéseknek alapjául szolgáló vámtarifa revíziója.

Az összes mérvadó körök megegyeznek abban, hogy az eddig követett vámpolitika a magyar érdekek nyílt sérelme nélkül tovább fenn nem tartható. Az osztrák-magyar monarchia vámpolitikájának szelleme, ha őszinteséggel akarjuk a közös vámterületet, szükségképen kell, hogy a következő alapelveken legyen kiépítve. A közös vámterületen belül Ausztria fogyasztó piacát képezze Magyarország nyers termelésének, amint hogy Magyarország legerősebb fogyasztója Ausztria iparczikkeinek. A külfölddel szemben pe-

dig, amely védelmet nyújtanak kereskedelmi szerződéseink Ausztria iparczikkeinek, oly védelmet biztosítsanak nyerstermelésünknek. Ausztria iparczikkeivel kelet felé gravitál, mi nyerstermelésünkkel nyugat piacai felé. A méltányosság megköveteli, hogy a mily mértékben igyekeznek a nyugati államok nyerstermelésünket piaczaiktól távortartani, ugyanabban a mértékben részesítsük védelemben nyerstermelésünket a keleti importtal szemben. E helyett azonban azt látjuk, hogy az iparvédelem szempontjából vámtarifánkban a védvamos jelleg érvényesül, nyersterményeink védelmében pedig a szabad kereskedelmi jelleg nyer kifejezést.

Még ha a kvótát 36%-ra is felemeljük, még akkor is csak csekélynek mondható az az anyagi megterhelés, mit az ország rendes körülmények közt magára vállal szemben azon óriási károkhöz képest, melyeket a jelenleg fenálló vámpolitika gazdasági érdekeinknek okoz. Mégis csak különös állapot az, hogy piacot teremtünk a Balkánállamok nyerstermelésének Magyarországon, mikor mi kétségbeesett harcot vagyunk kénytelenek folytatni saját értékesítési viszonyaink javítása érdekében. És nemcsak, hogy a fennálló vámpolitika miatt károsodunk Ausztria előnyére, hanem még ezenkívül is tetemes károkat szenvedünk osztrák részről azon jogosulatlan előnyök miatt, melyeket Ausztria iparczikkei érdekében a vámközösség szellemének megsértésével a külföldnek megadni szokott. E tekintetben elég, ha utalunk azokra a vasuti szállítási kedvezményekre, melyeket Ausztria az orosz buzának ad.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Hogyan estem el én a matadorságtól.

Irta: Mendelényi Béla.

Lipócz r. t. város jámbor lakosait egy szép reggelen vérpiros színű proklamációk riasztották fel filiszteri nyugalmokból.

A proklamációk tartalma csupán ennyi volt:

Jövő vasárnap, azaz Pünkösöd vasárnapján a helybeli Lopó kocsmában nagy verseny kuglázás fog tartatni, a melyben mindenki részt vehet. Mindenki annyit dob, a hányat akar, de egyszerre háromnál többet nem dobhat. Egy dobás díja tíz vas; a három dobásért tehát 30 vasat köll fizetni. Aki három dobásra kimegy a teliből, az egy hordó sör és 10 szafaládé jutalomban részesül és Lipócz matadora címét nyeri.

Tisztelettel Györhes Tóbiás vendéglős. Keddtől fogva, mert akkor lettek kiragasztva a plakátok, szombatig bezárólag nem sokan aludtak Lipóczon. Sűrű csoportokban hemzsegték a falragaszok előtt és a szerencse esélyeit méregették magukban.

Részemről egészen lázban voltam. Tetszik tudni, 12 év óta vagyok Lipócz r. t. város végrehajtója, s csaknem ugyanannyi ideje, hogy a helybeli Krigs Patrei kuglázó egyesület tagjai közé sorol. És büszkeség nél-

kül mondhatom, hogy biztos paraszt dobó vagyok.

Kilenczet ugam még soha sém dobtam, de még ötöt sem, három dobásra. — De utóvégre is: Ki tudja mit hoz a jövő, — dalolhatnám én is költővel. Miután azonban zenei hállásom — a helybeli kántor szerint olyan, mint a bot — dalolni pedig kaptos állapotban sem tudok, hát csak mondom a költővel.

Annyira izgatott voltam az egész héten át, hogy mindig összetévesztettem a feleket. A mi nálam annyit tesz, hogy mindig olyanhoz mentem végrehajtani, a kinek éppen semmi adó tartozása sem volt.

Képzelték mily szívesen fogadtak. Az még csak hagyján, hogy szemérmetlen piocának és akasztófára való gazembernek neveztek. De sok helyen rámszították a kutyákat [szerencsére egy sem volt veszett, mert különben Högyes dr. valósággal kitátovirozhatta volna lábikráimat] Őt helyen pedig utánnam löttek.

De, miután végrehajtót nem fogja a golyó, megértem én is szerencsésen a nagy napot.

Fellegtelen gyönyörű nappal viradt meg Pünkösöd vasárnapja. Szívem reményektől, zsebem 5 picolától dagadt, mikor ünnepi öltözetben elindultam hazulról 1 órakor.

Korai elindulásom, a mint utközben, nem volt rossz gondolat; mert országos vásár, vagy bucsu alkalmával sem láttam annyi népet,

mint a mennyien most a Lopoba zárandokolnak. Sokan magukkal vitték gyermekeiket is, (volt némelyiknek 8 is.) Azonban 1 hordó sör és tíz szafaládé még egy 10 tagu családnak is elég, — feltéve, ha van az illető apában annyi politika, hogy ledob egy, vagy két dobásra 9-et s még valamit a 3-ik dobásra, más szóval, kimegy a teliből.

Mire a lopó elé értem, akkor már valóban nagy raffinéria kellett ahhoz, hogy valaki bejusson, annyira tolongtunk a szűk bejáratnál.

Van ugyan a városnak vagy 8 hajduja, de azok — a gazemberek — maguk voltak az elsők, kik szerencsét próbáltak. S a mi milyen ügyefogyottak különben, még megteszi valamelyikük hogy elnyeri a sört, szafaládéstól és matador címestül együtt. Igaz, hogy engem támogatnak hivatalos működésemben, de szívemnek az az egy óhajta volt most, hogy bár 50 ölnyre a föld alatt lennének a világ összes hajdui.

Nem hiszem, hogy a 150000 forintos főnyeremény kihuzását oly szorongó keblekkel lessék a jelenlevők, mint a minő szorongással lestük mi, kint szorultak azon diadal orditást a mely a szerencsés dobást követi majd.

Atkozódást és dühös káromkodást, azt hallottunk eleget, de diadal orditást nem.

Végre felöltöm és kalpom áran, melyeket lecibáltak és lesuroltak rólam, bejutottam — egy terjedelmes henteslegény fedezette alatta kerthelyiségbe.

A jelenleg fennálló vámtarifa tehát revizio alá veendő s olyképp másítandó meg, amint az a vámközösség elvének megtevel. Ez legyen a gazdasági kiegyezés feltétele. *Formális biztosítékot kell nyernünk, hogy az 1903-ban lejárató s akkor megújítandó kereskedelmi szerződésnek egy revideált, a magyar érdekeket az osztrák érdekekhez hasonló mértékben megvédeni hivatott vámtarifa fog alapul szolgálni.* Ezt a kérdést nem lehet a kereskedelmi szerződések lejártáig pihentetni, mivel kezeink akkor meg lesznek kötve.

Legfeljebb akkor lehetne ezt a kérdést még hagyni, ha elfogadnák az osztrák agráriusok azon indítványát, hogy a kiegyezést csak 1903-ig ujítsuk meg ezutal. Erről azonban komolyan nincs szó.

Ez nem olyan kérdés, mint a kvóta, melyre nézve az osztrákok azt mondják, hogy többet tartozunk a közösügyes költségekhez járulni, mivel egy párturalom erőnek erejével az ország nyakán akar maradni, hanem a vámtarifa reviziójának szükségessége egyszerűen azon az elven alapszik, hogy »do ut des.« Ezt különben a Bánffy-kormány is belátta s ígéretet is tett ez ügyben. Csakhogy nem sokat adhatunk reá, mikor a hatalom birhatása lenyűgözi minden akarat s tetteit.

Milyen szerencsés helyzetben vannak az osztrákok Nekik csak vélt sérelmek ellen kell küzdeniök. Nekünk ellenben egyrészt Ausztria tulkapásai, másrészt a Bánffy-kormány nemzetlen magatartása ellen. Az utóbbi az előbbinél is nagyobb aggodalomra ad okot.

A szabadkőmivesek és a paraszt-szocializmus.

Lapunk vasárnapi számában közöltük a »Házánk« nyomán, hogy egy Bécsben megjelent szakmunka azzal nádolja a magyarországi szabadkőmiveseket, hogy a Demokraczia páholyban kiadták a jelszót: izgatni a parasztokat a holtkez és a birtokos osztály ellen.

Ha künn sokan voltak, akkor itt hem-szegték.

Még a székekből is asztalakat rögtönöztek és evett-ivott mindenki; részint azért, hogy jobb kedélyvel tegye meg a világot jelentő 3 dobást, más részint pedig, hogy a reménység miatt beállott esüggédést ellensúlyozza.

Bejutottam már a szalétliba is.

Ott, egyik sarokban állott díszes állványon, a babékoszuruval körül font hordó sör, rajta pedig szőlőleveleken irult-pírult a szafaládé koszoru.

Mindezek mellett volt asztalka, hová minden dobónak le kellett szúrni a 3 piculát.

Miközben ott várakoztam háromszor is megtelt az asztal fiókja, annyian dobtak.

Izgatottan figyeltem, mikor egy-egy ismert jó dobó állt fel dobni; de valósággal kivert a hőség, mikor Szimpla bácsi, a biztos 9-et dobó, lépett a deszka végibe.

Halotti csönd támadt s mindenki feszülten bámult részint Szimpla bácsira, részint a ledobandó 9 kuglibabára.

Csak Slajmi, a totalizátor, volt bámulatosan nyugodt. Sőt fogadást is ajánlott, hogy Szimpla bácsi lassan leguggolt, makrapipáján keresztül célzott, félszemmel sandítva, maga elé tartá a golyót, 8-szor meglóbálta és dobott.

Ijedten néztem a golyóra.

Jól fogott, de csak ötöt vitt.

A Demokraczia páholynek egyik alapítója: Gelléri Mór a »Házánk« vasárnapi számában alaptalannak nyilváníja e vádat. Hivatkozik arra, hogy a páholyban tárgyalták részletesen az agrárszocializmus kérdését s a tárgyalások eredménye meg is fog jelenni a könyvpiacra s akkor módjában lesz a közönségnek erről meggyőződnie. A birtokos osztály ellen pedig márcsak azért sem izgathattak, mert közöttük is vannak birtokosok, sőt maga a nagymester is az.

Egyelőre tudomásul vesszük a czáfolatot s kívánczian várjuk a könyv megjelenését.

Egy nagyváradai szabadkőmives is zoknvette ezt a vádat és névtelenül »Egy szabadkőmives« aláírással nyilatkozatot küldött be hozzánk. E durva hangon leczkézelt tónusban írt nyilatkozatban azonban semmi pozitív adat nincs, annál több gyanúsítás és gorombaság. Az olyan kopott frázisoknak, hogy a világhossz szellemét elfojtani iparkodnak — okos ember előtt nincs ma már semmi hatása. — Sokkal fontosabb az a körülmény, hogy ez a névtelen levél a nagyváradai kereskedelmi kamara hivatalos borítékjába van zárva és annak hivatalos pecsétjével ellátva. Nem tudtuk, hogy a kereskedelmi kamarának hivatalos pecsétjét és borítékját szabadkőmives czélokra is szabad lenne használni. Vajjon a kamara tagjai tudnak-e róla?

Még egyet. A fent említett vádban egyenesen meg volt nevezve Dr. Bakonyi Samu debreczeni ügyvéd, mint aki a jelszót kimondotta. Ő nem tartja szükségesnek nyilatkozni?

Nopcsa lemondása.

Soha jobbkor! A Nopcsa féle megbolgatott dolgok igazi unodort keltettek minden jobbjézésű emberben s a főkorifessok finom szaglászó orrát pedig ugyancsak csavarta a morális pestis büze. Arányát pártfogását, erényért! ez vot az intendáns ur jelszava s e szép lobogó alatt vitte véghez aztán mindama gyönörőséges dolgokat, melyek az elmúlt héten nyilvánosságra jutottak. Hanem ugy látszik, hogy a korumpáltnak hirdetett társadalom még is inkább hajlik a jó mint a rossz felé, mert oly nagy volt a társadalom minden részében a megbotránkozás

Azt az örömrivalgást, a mi ekkor támadt, csak fonográf képes leírni.

Szimpla bácsi röpké káromkodást eresztett a szélnek és dobott másodszer, — dobott harmadszor összesen 8-at dobott.

A publikum ujjongott, Szimpla bácsi átkozódott, én pedig sirtam örömben.

Ezután következett a »pofa-dobó« Süllentsvarga.

No, ettől ugyan nem féltünk Most is kidobta 3 dobásra a jobb dámát, bal dámát és a jobb parasztot.

Most, már jöttem én!

Részkető kezekkel lefizettem a 3 piculát s azután lötyögő inakkal odaállottam a deszka végibe.

Szemem elhomályosodott, fülem rúgni kezdett . . . eldobtam a golyót.

Hallottam a kedves zörgést, a mely a kuglibabák rakásra omlását jelenti, — halottam kiáltani: 9-et dobott.

Örültem, mint egy 4 hónapos gyerek egy kétöles karácsonyfának.

— Csak 8!, ez az üvöltés tértett magamhoz.

Ijedten oda nézek, de most már én kiáltottam fel örömmel.

Igaz, hogy 1 még állt, de ez az egy az én emberem, a bal paraszt volt.

He, ezt ledobom a második dobásra, harmadik a telibe mén. Enyém a hordó sör, a szafaládé, én Zipócz mataroda.

és az ellenszenv Nopcsa ellen, hogy kénytelen volt félre vonulni a nyilvánosság előtt.

Mint tudósítónk távirja: Nopcsa ma délelőtt beadta lemondását.

Jóleső örömmel regisztráljuk e hirt s szeretjük hinni, hogy a csinos kisbotrány hőse visszavonul a képviselői állástól is, mely nem kevesebb morált igényel mint az operai intendánság.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 24.

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Berzeviczy Albert.

Jegyzők: gróf Teleki Sándor, Rakovszky István és Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Erdélyi Sándor.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök: Bemutatja a miniszterelnök átiratait, hogy a király a telefonbérlet megszüntetéséről, a Bulgáriával kötött kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről s a gattaja-lugosmaros-illyei helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat szentesítette. Bemutatja a tapolcsányi adóhivatal személyzetének kérvényét fizetésük rendezése iránt.

Münnich Aurél az igazoló bizottság előadója jelenti, hogy a bizottság Bauer Antal ugodi és Lehoczky Antal szucsányi képviselők mandátumát a szokásos harmincz nap efteltével igazolta. Jelenti továbbá, hogy Pongrácz Anzelm ugodi megválasztott képviselő ügyében — aki mandátumáról lemondott még a vizsgálat befejezése előtt a költségeket kölcsönösen megszüntette.

Következik a napirend: Az esküdtbiróságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

Györy Elek: Polemizál Erdély miniszterrel s kijelenti, hogy a 4-ik szakaszhoz ő is módosítást nyújt be. Nem látja Magyarország helyzetét olyan rózsásnak, mint a miniszter. Beszél a köztisztviselők esküdtképeségéről. Sorra veszi ezután a már beadott módosításokat. Schreiber módosítását képtelennek tartja. Foglalkozik Molnár János módosításával s a papok esküdtképeségét nem tartja helyesnek. Módosítása oda irányul, hogy a 24 éves életkor, a nagykorúság betöltése állapíttassék meg az esküdtképeség időpontjául s hogy az esküdt-

Dobok.

»Tetszik tudni, nyugodt, biztos dobás volt. Nekí meg egyenest, megüti, csak úgy koppan — és a baba nem dől el.

Civilizácziókat meghazudtoló vad üvöltés tört ki körülöttem.

Én elkeseredem. Dobok harmadszor. Most a vasgolyóval dobtam.

Újra megdobom, újra nem dől el.

— Csalás! kiáltam elkeseredve és követve a publikumtól, odarohanok meg nézni a dolgot.

Hát akkor sült ki, hogy a gaz koresmáros szurokkal ragasztotta le a bal parasztot.

A publikum valósággal fellázadt.

— Aljasság! Rablás! hát ezért nem tudott senki 9-et dobni! üvöltözték, fel kell akasztani a koresmárost! Hol az a kötélre való Görhes?

Dejszen kereshettük mink azt! Ugy elbujt a népitélet előtt, hogy hire-pora sem maradt.

Ekkor megrohanták a söröshordót, hogy legalább annak tartalmával kárpótolják magukat. S ime, a csaiétekel kiállított hordó — üres volt.

Összetört a vendégsereg minden összetörhető; s tulvilági macskazenét rögtönözve a guillotine-re való koresmárosnak, dühtől s az elfogyasztott italoktól ittasan tántorgott haza.

Szavamat adtam ott, helyszínen, hogy a Lopóba többé kuglizni nem megyek; — de végrehajtani? ezer örömmel, — arra esküszöm!

képesség az adótól független legyen. (Helyeslés bajfelől.)

Serbán Miklós: Kéri a miniszterelnököt, magyarázza meg itt a Ház pléniuma előtt, hogy mi az a magyar állameszme. Ha az alatt azt értik, hogy a nemzetiségek megtartva nyelveiket, szokásaikat, hűek legyenek a hazához s a királyhoz; úgy ő is elfogadja, de minden más irányban küzdeni fog ellene. Menjen föl az igazságügyminiszter a királyhoz s mondja, hogy van egy törvény, amelyet 1868-ban hoztak, amely nem jó, tehát töröljék el. Ha ezt megteszi a miniszter, úgy ő meghajlik előtte. **Módosítása az, hogy esküdt az lehessen, aki a bíróság tárgyalási nyelvét tudja,** indítványozza még, hogy a román területeken lévő esküdt-székekénél a román nyelv tudása legyen az esküdtképeség foka. (Ellentmondások balról.)

Lukács Gyula: A magyar állameszmetől Serbán képviselő ur nem fogja a miniszterektől megtanulni, hanem olvassa el a magyar történelmet. De különben is a románok küzdöttek mindig a magyar állameszme ellen, ők mentek Bécsbe...

Serbán Miklós: Hiszen a maguk miniszterei ennek mindig Bécsbe, mi csak egyszer voltunk.

Lukács Gyula: Batthyány módosítása helyett azt kívánja bevételni, hogy már a kereskedelmi tengerészetnél lévő hadnagyok is esküdtképesek legyenek.

Mócsy Antal: Serbán módosítását különösen tartja, mert nemcsak románok laknak az országban, hanem más nemzetiségek is. A lelkészek esküdtképeségéről beszél ezután s azt kívánja, hogy a 4-ik és 7-ik szakasz együtt tárgyalassék.

Gróf Zichy Jenő György Elek határozati javaslatához csatlakozik, majd Serbánnal polemizál, kijelentve, hogy Romániában sem részesülnek az ott lakó magyarok még olyan elbánásban sem, mint nálunk a románok.

Schmidt Károly Schreiber határozati javaslatát pártolja s kéri annak elfogadását.

Kubina József: Módosítványt nyújt be, hogy a szakasz bekezdésében a helyett: »aki az állam hivatalos nyelvét«, ezek a szavak tétessenek: »aki a bíróság tárgyalási nyelvét« — érti.

Barabás Béla: A nemzetiségi kívánalmakkal éppen a magyarságnak tesznek szolgálato a nemzetiségek. A törvénynek az a célja, hogy aki az igazságszolgáltatásban részt akar venni, tanuljon meg magyarul. Arra kéri a minisztert, hogy ne egyszerre, hanem külön minden módosítás után tegye meg az észrevételeit. Fejszólítja az ellen pártion levő képviselőket, hogy ne a miniszter fejével gondolkozzanak, hanem mondják el a saját gondolataikat is e fontos törvényjavaslatnál. Az, hogy mindenbe olyan könnyen belemennek, a képviselői köteleességek elhanyagolása. Kéri a minisztert, hogy ne álljon a ridegség álláspontjára, hanem a fontos nemzeti kérdésben szívelje meg jobban a módosításokat.

Marsovszky Endre: Eláll a szótól.

Asbóth János: Serbán kívánalmaival foglalkozik s azt ő is képtelenségnek tartja, mert Magyarország nincs nemzetiségi területekre felosztva. Némely részben - Pestmegye is románok-lakta terület, mert hisz itt lakik Serbán képviselő ur (Derültség). Beszél a papok esküdtképeségéről s nem kívánja azok kizárását; inkább a köztisztviselőket óhajtáná kizárni. Arra nézve azonban még nem hallott indítványt, hogy a lelkészkező papság zárassék ki az esküdtképesek sorából.

Elnök: A vitát bezárja s az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után:

Erdély Sándor igazságügyminiszter Barabás Béla felszólítására kijelenti, hogy ő mindig szívesen felelt a felszólalásokra, amikor szükségesnek látta. Azok, amiktől a felszólaló képviselő urak féltek — be nem következhetnek, mert a 30 esztendei praxis is kizárja azoknak bekövetkezhetőségét. Schreiber módosítását nem tartja elfogadhatónak. **Sághy Gyula** módosítása ellen nincs kifogása s azt elfogadja. (Nagy derültség és éljenzés.) Hasonlóképpen elfogadja **Batthyány** módosítását is, míg **Molnár János** módosítását e szakaszban nem fogadja el, Nem fogadja el a többi beadott módosításokat sem.

(Helyeslés.) Serbánnak felelve kijelenti, hogy csak azok nem tudják mi a magyar állameszme, akik boldogulásukat az országon kívül keresik.

Elnök: Nem kevesebb, mint tíz módosítás van benyújtva; a módosításokat felolvassuk.

Mócsy Antal indítványát visszavonja.

A Ház a szavazásnál elfogadja a szakaszt Sághy Gyula képviselő módosításával.

Az ötödik szakasznál Schreiber Frigyes szólt fel, mely után Ábrányi Kornél mentelmi jogát függesztette fel a Ház.

„Szabad nép, szabad sajtó.”

Tüntetés a 16. §. ellen.

Valóban impozánsan nyilatkozott meg a nép szava s ellenszenve a »szájkosár törvény« ellen, mely legyőzni akarja a szabad sajtót, — a közvélemény ezen hű kísérlését.

Csalódik aki azt hiszi, hogy ott valami zavargás, erősebb tüntetés volt.

Nem! Az egész ünnepély komoly, méltóságteljes lefolyású volt, egészen méltó a komoly gondolkodású s mintegy 30,000-nyi polgársághoz; ott bizony a nagyszámban felvonult titkos s kevésbé titkos rendőrségnek ugyan nem sok dolga akadt.

Felvonulás.

Vasárnap délután már 2 órakor kezdett csoportosulni az óriási tömeg a Kálvin-téren s szép rendben állva — két szélről az egyetemi polgárság és a szocialisták s középen pedig a polgári elem — várták az indulásra adandó jelt. A gyülekezés jelentőségét ilyen feliratu táblácskák hirdették:

»Le a 16. §-sal!« »Szabad nép, szabad sajtó!« »Aki hallgat, elpusztul az!«

Mikor a kokárdás rendezők kiadták a jelszót az indulásra, a rendezett tömeg egyik vége a Ferencz-József hidig, másik pedig a Kálvin-tér közepéig ért. És az a rengeteg tömeg az Andrássy-utig folytonosan nőtt, izmosodott s fergegyszerűen zúgott végig utcáról-utczára: **Éljen a sajtószabadság! Le a 16. §-sal! Szabad sajtó! szabad nép! Abczug Erdély! Abczug Polonyi!**

S e lelkesedés elragadt a körülácsorgó utca népre is, felhatolt az erkélyekre, az emeletek díszes lakosztályaiba s nem egy elegáns szalonból hangzott le:

»Éljen a sajtószabadság!«
... Valóban ezek a negyvennyolcz unokái! ...

A népgyűlés.

Az emelvényen Komjáthy Béla, Lázár Árpád, Hanik Gyula, Madari Gábor, Gombosi József, Fenyő Sándor és Szathmáry Mór foglaltak helyet s a zugás lecsillapulta után Komjáthy mondott lelkes beszédet a szabadsajtó érdekében s előterjesztette a *harmincz* ezer ember által nagy lelkesedéssel elfogadott határozati javaslatát a 16. §. ellen.

Ezután P ó s a Lajos szavalta el »Éljnn a sajtószabadság« című leirhatatlan hatású költeményét, mely több perczig tartó éljenzést s tapsot eredményezett. — A verssorok refrainja ez volt:

A pokolba minden rabság,

Éljen a sajtószabadság!

V é s z i József szónokolt azután, fejtegetve, hogy Erdélyi-ék nem fejszecsapásokkal tamadják a sajtó szabadságot, hanem finom kasszafurókkal (Le a Papakosztákkal!) s felhívja a népet, hogy őrizzük meg legdrágább közjavunkat.

Ezután H o c k János ragadta el a monstruózus hallgatóságot a töle megszokott díszes hangú szónoklatban, melyben a sajtó elleni váddal foglalkozik, hogy a sajtó botrányokat csinál:

»Nem a sajtó az oka, hogy a közéletben a szinbor helyett mostlékot találunk.

E ő t v ö s Károly szónokolt azután a sajtó nevében, amely még él, nem szolgál és nem tömte be a száját, tehát beszélni akar.

Végül Pfeiffer Sándor szocialista is emelt még szót s az ünnepies tömeg széteszött s azt a lelkesedést, azt a tüzzsikrát, melyet minden egyes frenetikusán megéljenzett s megtapsolt szónoklat folytán nyert — szétvitte az egész városba s bizony felgyújtotta a még fásult lelkeket.

A soproni ünnep.

Alig zajlott le a pozsonyi országos ünnep, s ma hazánk egy másik határvárosának ünnepéről adhatjuk az örvendetes hírt, mely fényesen folyt le minden számában, méltóan a legnagyobb magyar emlékéhez.

S z é c h e n y i István grófnak szobrát leplezték le a soproniak s ez alkalommal együtt érzett velük az egész nemzet.

Az ország határán, Ausztria megyéjén áll Széchenyi szobra — intő és emlékeztető egyszerűen.

Az ünnepély alatt a diszsátorban foglaltak helyet:

Perczel Dezső belügyminiszter, aki a kormányt képviselte, továbbá: Fehér Ipoly főpát, Eötvös Loránt báró, Szalay Imre, Beöthy Zsolt, Prém József, Széchenyi Aladár gróf, Berényi László, Sziklay János, Badicz Ottó, Fabiny Teofil Sopron képviselője, Csobor Béla, Gyurácz ev. püspök, Reiszög, Lászlberg főispánok, Károlyi, Pogány alispánok és a szomszédos törvényhatóságok küldöttei. A Széchenyi-család részéről: Széchenyi Béla, Pál, Sándor, Imre, Domonkos, Bertalan, Géza, Tivadar, Jenő, Miklós, Frigyes, Rezső, István, Péter és László grófok voltak jelen.

Az ünnepélyt B á n Endre dr. alispán nyitotta meg. Beszédje minden szavából ragyogott az igaz hazafiság tüze.

Utána K u n c z Adolf csornai prépost mondotta el remek nyelvezetű beszédjét, melynek gyönyörű befejezése így hangzott:

»Tekints reánk onnan felülről az üdvözültek honából és lásd, hogy a te Magyarországod mai fejlettsége legmerészebb álmaidat is tulszárnyalta. Lásd férfierejében azt, kinek ifjuságát dédelgetted — lásd népednek meghódolását dicső szellemed előtt.

Adja meg neked az ég, hogy sohase kelljen látnod hazádnak szolgaságba sülyedését és ha nehéz lázalmok gyötörnek valaha s nehéz harcokat kellene vívnia nemzetünknek: legyen velünk szellemed és segítse nekünk megvédelmezni hazánkat, a te Magyarországodat!«

Beszéde folyamán lehullott a lepel és lát-hatóvá vált vált Mátray Lajos sikerült szoboralkotása, mely magas kötalpazaton imponáló arányu ércalakkan örökíti meg Széchenyit, a mint jobbával lefelé mutat, balkeze pedig a kardmarkolaton pihen.

Most Széchenyi Béla gr. szólott, kinek hála diktálta szavai mély benyomást tettek az ünneplőkre.

Ezután temérdek koszorut helyeztek a szobor talpazatára — az elsőt Perczel, ki hangsúlyozta az ünnep felemelő voltát.

Délben a kaszinó dísztermében 300 teritékű bankett volt. Mely alatt a királyt, a kormányt, a Széchenyi-családot, a megyét, várost és vendégeket éltették.

Délután szép ünnepélyt rendezett a város. A kormány egy szál miniszterrel volt képviselve, az uralkodó ház senki által, Sopron főhrcege Otto távol volt, az országgyűlés kiküldötteivel sem esett botrány, mert nem voltak kiküldöttek.

Magunknak kívánunk jót, ha kívánjuk, hogy érje meg a legnagyobb magyar eszméi diadálát.

Arviz Nagyváradon.

— Kiküldött tudósítónktól. —

— május 14.

A megye minden részéről vesszük a híreket a vasárnap délutáni óriási vihar pusztításáról.

Valóságos fellegszakadások voltak s különösen Nagyvárad környékén tett óriási károkat.

A vetésekben mindenfelé óriási károkat tett a vihar, mely sok helyen jéggel jött. A Körözs a Pecze és a Berettyó hatalmasan megáradt, sőt a Pecze ki is öntött.

Cillagváros vízben.

Délután két óra felé rohamosan kezdett áradni a Pecze, a nagy esőzés folytán. Később a rohamos áradás folytán kilépett medréből s terjedni kezdett az ár a lapályos helyeken. A Nagyvárad — Szőlős melletti ugynevezett »lapos« részt oly hirtelen és annyira elöntötte hogy tengerhez hasonlít.

Az ár, átlépett a Csillagváros előtti országúton. Betért a városba s az udvarokba behatolt. Körülbelül 50 cm. víz állott az utcán s rendkívüli sok kárt okozott az épületekben is.

A pinczék, teljesen megteltek vízzel s az ott levő tárgyakban és más élelmi stb. szerekben óriási pusztítást vitt véghez.

A veszély oly gyorsan jött, hogy az elhárítási kísérletek teljesen meghiúsultak.

A Pecze melletti Rédey kertet is elöntötte a víz. A közlekedés, csak nagy akadályokkal eszközölhető.

Nagyváradtól lejjebb, már nem igen volt ily nagy eső. Diószeg környékén pedig már alig esett.

Ítélet idő a Püspök-fürdőben.

A vihartól és a Pecze kiöntése által keletkezett árvizből, legtöbb a Püspök és Félix fürdőnek jutott ki.

Egy órákor keletkezett a vihar, óriási menydörgéssel és villámlással.

Sőtét fellegek takarták be az eget, úgy hogy a fürdő vendégeinek gyertyát kellett gyújtani.

Az óriási nagy menydörgések és vakító fényű villámlások közepette megeredt a nagy-szemű sűrű eső. Nem esett, mert e kifejezéssel nem lehet eléggé festeni, — valósággal ömlött a víz. A vendégek teljesen megvoltak rémülve ez ítélet idő láttára.

Egy teljes óra hosszáig tartott ez az idő, míg végre valamennyire csendesedett.

Rémes kép tárult ekkor a szemlélők elé. A park utak összeváltak rongálva, fák hevertek gyökerestől kitépve s amerre szeme ellátott mindenütt, csak vizet látott, mintha egy tenger közepén lettek volna.

Rontó pusztulása.

Rontó és Hájóközségek nyújtottak legsiralmasabb képet. Az előbbi valóságos víztengerben állott.

Óriási pusztítást vitt véghez a víz minden házon. A nádfedelek a földön hevertek.

Mindkét községben, határtalan pusztítást vitt véghez az ár.

A lakosok siránkozva ültek a szobákban de itt is utólrta őket a víz s nem volt száraz hely sehol sem. A víztenger, elborította az összes vetéseket s óriási pusztítást vitt véghez azokban, pedig gyönyörűen hajtottak s most már a földön fekszenek elpusztulva.

E községekben mogyoró nagyságu jég is esett s így még az ár által megkímélt vetések is tönkre mentek. A kár óriási.

Megakadályozott közlekedés.

A közlekedés e helyeken szünetelt. A vasuti töltéseket két helyen is, 20 méternyire is elszakította az óriási erővel jövő ár és vihar.

A vendégek csak átszállással juthattak a fürdőbe, a vasuti töltés helyre állításához pedig 18—20 vagon kavicsot kellett szállítani.

A Nagyvárad-belényesi vonalon a közlekedés most is szünetel; így a fürdői vonatok sem közlekedhetnek.

A fürdő vendégek vasárnap, csak este 9 órára tudtak kijutni a fürdőbe.

A vasuti töltés Hájó és Velenczén felül szakadt el.

Viharok a megyében.

Ezeket kívül még a megye több vidékéről vettünk hírt a pusztulásról. Az élesdi és belényesi járás több vidékén dühöngött az orkán.

A szalárdi járásban óriási pusztítást vitt véghez. Nagy szemű jég eső volt, mely a vetésekben nagy károkat vitt véghez.

A Berettyó és a Körözs nagy mértékben árad. Az előbbi folyó, szintén több vidékeket fenyegetett kiöntéssel.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 26. A biharmegyei gazdasági egyesület rendkívüli közgyűlése d. u. 3 órákor.

Május 26. Biharmegye rendkívüli közgyűlése d. e. órákor.

Május 28. Szóbeli tanképes fő vizsgálatok a r. k. tanítóképző intézetben.

Május 29. Diákok majálisa a Félix-fürdőben.

Május 30. A »Hunyadi« gőzmalom évi közgyűlése.

Junius 1. 2. 3. Érettségi vizsgálatok a főgymnáziumban.

Junius 3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órákor.

Junius 4. 5. Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.

Junius 7. A kath. kör majálisa a Püspök-fürdőben.

Junius 19. A nagyvárad-belényes-vasköhi vasut évi közgyűlése a vármegyeház kistermében.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) ma nyitva d. u. 3—5-ig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Keresztjáró.** Tegnap volt az első keresztjáró nap. A székesegyházból kellett volna indulni a körmenetnek az olasz plébánia Templomba; de a rossz időjárás miatt egyenesen a plébánia templomban gyűltek össze a hívek és ott tartották meg az egész ájtatosságot. A misét és lyitániát Zajnay János prrepost-kanonok tartotta, melyután Lékay alkalmi sz. beszédet tartott. Ma és holnap kadvező időben a már közlött sorrend szerint fognak megtartatni az ájtatosságok.

* **Személyi hír.** Dr. Schleich Lőrincz bibornok ki szombaton részt vett az udvari ebéden vasárnap este a gyorsvonattal a fővárosból Mayer Antal püspöki könvtárnok kíséretében székhelyére haza érkezett.

* **Királyi audiencia.** Ő Felsége ma délelőtt általános kihallgatást adott, a melyen fogadtattak;

Tisza Kálmán, gróf Szapáry Géza magyar főudvarmester, Nikolics Fedor báró, Zichy Ferencz gróf főtárnokmester és Vay Béla báró a főrendiház másod. elnöke belső titkos tanácsosok, Jókai Mór főrendiházi tag, a közigazgatási bíróság részéről: Ludvig János a közigazgatási bíróság másodelnöke, Kogler János tanácselnök, Szmracsányi Jenő tanácselnök, Krajczik Ferencz dr. és Leövey Sándor dr., Schedisis Lajos kir. curiai bír. Andrassy Géza gróf, Attencs Mór gróf ezredes, Feilitzsch

Berthold báró, Halasy Pál vezérőrnagy, Lónyay Sándor Pásztélyi István és gróf Szapári Pál kir. kamarások, Hagara Viktor főispán, Szinyey Merse Pál főispán, Huszár Ágost alispán, Graentzenstein Béla államtitkár, dr. Bedő Albert nyugalmazott államtitkár, Thuróczy Adolf, Timon Akos tanár, Kranz József, Horváth Elemér igazgató és Bittsánszky Ede miniszteri tanácsosok, Petrovics Basil vezérőrnagy, Orgonás Zsigmond vezérőrnagy, Perczel József ezredes, Canic György, Holl János, Ratkovics Gábor és Szilágyi Béla ezredesek, Nagy Albert fő-törzsorvos, dr. Csáp Miklós és dr. Neuber Ede törzsorvosok, Kéiter Gyula és Láncazay János főhadbiztosok, Molnár Viktor, Böckh János, Gidifalvy István, Rickl Gyula és dr. Várady Árpád osztálytanácsosok, Benkő Károly igazgató, Bogdanovics Lucian archimandrita, Szmracsányi Lajos kanonok, Hadzsi Emil főfelügyelő, Ghillányi József, dr. Adler Zsigmond, dr. Bolyó Károly Molnár István, Marschau József, dr. Staub Mór, Czobl Lipót és Lábán József királyi tanácsosok, Deutsch Antal szerkesztő, Strobl Alajos szobrász, Bálint Sándor igazgató, dr. Gerő Lajos igazgató, Suppán Vilmos igazgató, Quittner Zsigmond építész, Hüttl Tivadar, Márton Alajos udv. szállítók, Mauthner Mihály, Grünbaum Miksa nagy iparosok, Del Medics Ágost gyáros, Derera Israel nagykereskedő, Röck István gyáros, Ohrenstein Henrik gyáros, Hirschler Mór és Natter Ferencz igazgató, Mortara Pio Maria aportolis missionarius, Wohl Janka urnő, Löw Sámuel főrabbi és Fattara t. Viktor olasz alkonzul.

Küldöttségileg fogadta a király a »Magyar Gazdaasszonyok Egyesületének küldöttségét, melynek tagjai voltak: Hollán Ernőné, Hegedűs Sándorné és Adler Antalné, továbbá a temesvári szab. kir. város küldöttségét a mely a következő tagokból állott: Telbisz Károly, Gemmel József, Wimmer József, Vest Ede, Baadar Henrik és Sterntal Salamon.

* **A budavári hősök emléke.** Mint minden évben, úgy az idén is kegyelettel rőtta le a háláját a fővárosi közönség a Budavár bevételénél elesett honvédek sirjánál. Az ünnepélynek szép idő kedvezett, A közgyűlés a krisztinavárosi Horvátkertben történt, hol már három óra előtt óriási közönség gyűlt össze. Pontban 4 órákor megindult a menet a krisztina-városi temetőben nyugvó 48-ban elesett honvédek sirjához. A menetben a fővárosnak csaknem valamennyi asztaltársasága és szakegylete képviselve volt. A siremléknél a budapesti polgari dalkör énekelt gyászalt. Aztán Kasics Péter miniszteri tanácsos mondott lelkes emlékbeszédet. Még beszédeket mondottak: Klein Pál, Vajda Henrik, Krivácsy József, Ortmann Albert A dalkör a himnusz énekelte el és Thury E. színész az »Előre« című költeményt adta elő A lelkes ünnepély a Szózat éneklésével ért véget.

* **Templomi ének.** Szép májusi ájtatosság volt vasárnap este az olasz róm. kath. plébánia templomban. A már magában is kedves és megható esteli ájtatosság fényének emelésére vállalkozott két buzgó művész. Szunyogh Lórándné ő nagysága és Bohacsék Vilma k. a. Utóbbi egy gyönyörű melódiájú »Ave Mariát« énekelt betétül, melyet Szunyogh Lórándné kísért hegedűn és Dobó János kántor orgonával. A valóságos zenei virtuozitással előadott darabot nagyszámu ájtatoskodó közönség hallgatta végig.

* **Évzáró vizsgálatok.** A helybeli premontrai kath. főgymnáziumban az évvégi vizsgálatok jövő hó 12-én kezdődnek és 24-én fognak véget érni. Az ünnepélyes »Te Deum« és bizonyítvány kiosztás sz. Péter és Pál ünnepén juu. 29-én lesznek.

* **Dijmentes gyógyfürdő.** A belügyminisztérium leirata folytán tudatja hogy Hofenrich Mór budapesti lakó Marillai gyógyintézet tulajdonos azon ajánlatot tette hozzá miszerint a vezetése alatt álló miniszterünk által ajánlandó, május 25 július 1-ig és aug. 15-től szept. végéig négy közigazgatási hivatalnok ingyen szobát, fürdőt orvosi kezelést kap. — vagyontalanság és orvosi bizonyítvány nem szükséges.

* **Első áldozás.** Megható szép ünnepélynek lesznek tanui az olaszí rom. kath. hívek f. hó 27-én áldozócsütörtökön. Ekkor fognak az olaszí kath. és községi iskolák növendékei, számszerint 80-an fiú és leányka, először az Ur asztalához járulni. A fehérruha a mely testüket fedi, szép tükre lesz lelkük ártatlanságának; míg az égő gyertya, amelyet kezükbe tartanak és az öröm, amely arcukról lesugárzik, szépen fogja jelképezni a boldogságot, amely keblüket eltölti. Az a perc lesz ez azoknak a gyermekeknek életében, amelyről maga nagy Napoleon úgy nyilatkozott, hogy ez a legboldogabb percze életünknek. Helyén való, hogy a szülők is iparkodjanak emlékeztetéssé tenni gyermekeik előtt.

* **Halálozás.** Dr. Mártonffy Bogdán közbecsülésben álló ügyvédünket nagy csapás érte. Atyja Mártonffy Kajetán, aki huszonöt évig volt Ballán (Szilágy megye) községi jegyző, hosszas szenvedés után tegnap délután 3 óraker életének 81-ik évében elhunyt. A megboldogult csak egy hónapja jött városunkba lakni, hogy gyermekeinek körében élje le életének hátralévő napjait, s a Szaniszló-utcán vett magának lakást. Már mikor hozzánk jött, akkor beteg volt, s így halála nem lepte meg környezetét és kiterjedett rokonságát. Temetése holnap délelőtt fog végbemenni Szaniszló-utcai lakásáról.

* **Óvadékul elfogadandó.** A m. k. belügyminiszter tudatja Nagyvárad várossal, hogy Budapest fő- és székváros közönsége által 1.000.000 korona értékű kölcsön kötvények óvadékul a közigazgatás egyes ágaiban biztosítékul és bánat pénzül elfogadandók.

* **A 48-as párt választmányi ülése.** A nagyvárad negyvennyolczas párt vasárnap délelőtt dr. Vári Szabó Béla elnöklété alatt ülést tartott.

Az ülésen mintegy 20 választmányi tag jelent meg.

Ez ülésen elhatározták, hogy a sajtó és a kvóta kérdés miatt népgyűlést fognak tartani. Ez iránt érintkezésbe teszik magukat a budapesti rendezőséggel, honnét néhány tagot fognak kérni e népgyűlésre.

E tekintetben egészen Déry János választmányi tag javaslatát fogadták el.

Elhatározták egyttal, hogy mindent megtesznek, hogy elkerüljék a tüntetés olyan fokra lépését, mely esetleg bárminemű botrányt vonhatna maga után.

Ezután még több apróbb ügyet intéztek el, valamennyit egyhangulag.

Végül a népgyűlés szervezésére egy bizottságot küldtek ki, mely megállapítja annak pontozatait.

* **Esküvő.** Vasárnap délután tartotta esküvőjét Lukács György, Szunyogh Zsigmond földbirtokos ispánja, Bradács Jánosné kedves, szép leányával Bradács Mariskával, a r. kath. kápolnában. Az esketést Kacszyinszky Sándor plebános végezte s csinos, szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Násznapok voltak: Szunyogh Zsigmond földbirtokos és Timmel Vincze, a vinczellér képezde gondnoka. Az esküvő után gazdag nász-lakoma volt.

* **A katonaság furdóhelyisége.** A rendőrkapitányi hivatal tudatja a városi tanácssal, hogy I. a Körözsbalpartján: a városi csapatok részére a Váralja Kozlovári-utca 27. 28. és 29. sz. házak mögött a kőparton aluli helyet. A 15. huszárezred és a csendőrség részére a nagyfüzesi fátelen. II. A Körözs jobb partján: a m. kir. honvédség és a füzes kaszárnyabeli tüzérség részére a városlieten felüli a Hadadi kertész telep irányában levő helyet jelölték ki a városi főmérnökkel.

* **Kneip halálhíre.** A wörshofeni „Kur-Verein“ a következő tudósításra kért fel bennünket az ősz Kneip egészségi állapotáról:

Wörshofen, 97 Május 16. A tizedikéig be-

állott jobbulás nem volt tartós, mert Kneip ismét rosszabbul lett, úgy hogy a legrosszabbaktól lehetett tartani. E hó 16-án születésének 77-ik előestéjén állapota a körülményekhez képest ismét javult, úgy hogy még a *Lubesky fejedelem* által vezetett küldöttséget a legkedvesebben fogadta, s mely küldöttség a létesítendő *Kneip kut* képét nyújtotta át. neki Az öreg ur vicczelt a küldöttséggel és azt mondta nekik, hogy valószínűleg 12 nap múlva felépül és azt tapasztalja, hogy betegségét az időjárás befolyásolta. Azon különféle versiók, melyeket a lapok tévesen hoztak egészségi állapotáról, kényszeritenek bennünket arra, hogy a valóságnak megfelelőleg részletesen közöljük azt. Mert tévesen hozták azt a hírt is a különféle lapok, hogy *Kneip* halálosan beteg, — sőt mint lapunkban is volt — hogy meg is halt. És hogy e miatt a fürdőt sokan elhagyták; mindezen valótlanok miatt a közöljük az igazságnak megfelelően, hogy nem hogy a fürdő vendégek megfogytak volna, sőt a szállodák és villák mind elvannak foglalva és a fürdő jelenleg is semmi hiányt sem szenved. Körülötte vannak *Kneipnak* kitapasztalt régi orvosa dr. Baumgarten és az udvari orvos dr. Már s azankivül több segéd orvos. Az a hír is teljesen valótlan, mintha *Kneip* metodusát sem követték a fürdőben s azon változtattak volna, mert maga *Kneip* felügyelet alatt jelenleg is azt a metodust követik, amint ezelőtt 7 évvel.

* **Szerencsétlenül járt harangozó.** Szabó Lajos, a szalontai ev. ref. egyház harangozója szerencsétlenül járt a napokban. — Pénteken ugyanis az istállóban a tehénnek adott enni, a mikor a tehén egyszerre oly szerencsétlenül szoritotta a jászolhoz, hogy az egyik lába ketté törött. — A szegény harangozót dr. Balogh Elek orvos vette gyógykezelés alá, ki- nek véleménye szerint hosszabb időn át fogja Szabó az ágyat őrizni.

* **Műkedvelő előadás.** A nagyszalontai dalárda elhatározta, hogy egyesülete részére zászlót szerez be; öregbiteni akarván ezáltal is a közszellemet és a tagok tanulási kedvét. E dícséretes törekvés elérésére f. hó. 29. 30-án a szinkörben jótékonycélú műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül: »Felhő Klára«, s közreműködnek: Vöneký Mariska Orendi Ida, Végh Mariska, Megyeri Juliska s Bodnár Zsuzsika kisasszonyok; a férfiak közül pedig: Szőke Sándor, Balogh Imre, Nagy Zoltán, Papp Aladár, Schartenreiter Ferencz, Kontra László, Borbély Lajos, Nagy István, Jámbor Lajos és Kovács János.

* **Gyilkossági kísérlet a kenyérrét.** Makranczi András mesternél volt alkalmazásban Glingó József, mint segéd. Vasárnap rosz magaviselete miatt, Makranczi kiadta segédének az utat s ez elkeseredésben egy revolvért vásárolt s vasárnap délelben, az utcán megtámadta Makranczit és rálőtt. A lövés zajára elősiető rendőrnek sikerült megfékezni az elkeseredett legényt. Bekísérték a rendőrséghez, hol Mandel Ferencz rendőr biztos azonnal kihallgatta. Kérdéseket intézett hozzá tettének oka felől, mire Glingó azt felelte: »a kenyér uram! A kenyér! Az az ember, akit megakartam ölni, a nyenyeremet vette el. A tettes különben még ekkor is részeg állapotban volt. Tegnap fojytatta a rendőrség e tárgyban a vizsgálatot és Glingót átadják a kir. ügyészségnek.

* **Inzultált körorvos.** Egy régibb ügyből kifolyólag Péchy Károly dr. bihari körorvosnak és a püspöki-i segéd jegyzőnek lovagias ügye akadt mely a segéd jegyző testi fogyatkozása miatt befejeztetett. Ebből kifolyólag tegnapelőtt izgalmas jelenet játszódott le. A segédjegyző megtámadta Péchyt s hatalmas verkedés keletkezett. A segédjegyző egy boxert rántott elő és ezzel bezuzta a körorvos fejét. A nép is közbeszólot a dologba, de ez a segédjegyző pártjára állott. Mivel nyilvánosan történt a dolog, mi is közöljük ez esetet, melynek folytatásaként jelentést tettek az alispáni hivatalnak. A vizsgálatot, már valószínűleg meg is indították.

* **Bosszuálló kocsis.** Herczeg Ambrus hidegser-utcai háztulajdonos és egyfogatu konfertéblis, kocsisa, mivel gazdája párszor megdorgálta és megpofozta és elakarta kergetni, bosszút forralt gazdája ellen és tegnapelőtt éjjel a háznál levő összes baromfikat megölte és egy zsákba téve a kerítés mellé rejtette. Reggel még ő kezdett lármázni, hogy valami tolvaj járt itt, mert az ő kalapját, dolmányát és cipőjét ellopta, de midőn a gazda rendőrt hitt és vallatóra fogták beismerte bosszuálló tettét és nyomban bekísérték a rendőrséghez.

* **Belefult a kutba.** Végzetes szerencsétlenség játszódott le tegnap Nagy-kut utcai Csapó Ferencz mérnök házában. Az udvar közepén áll egy rozszant kut. E körül játszódott egy Buczák Lujza nevű 13-éves leányka. A kut korhadt deszkái lerogytak és a kis leány bele zuhant a kutba. Mire észre vették már meg volt halva. Nyomban hírt adtak az esetről a rendőrségnek s a hullát beszállították a bonczházba. A rendőrség az egész esetről jelentést tett a kir. ügyészségnek. A gyermek hulláját, ma fogják felbonczolni, aztán ma délután el is temetik.

* **Csalodott ezerelmes, — vagy a körözsbe ugrott szobaleány.** Tegnap délelőtt 9 óraker egy fiatal cseléd leány a város ligetnél a Körözsbe vetette magát. a nagy jajveszékésre és segítség kiáltásra a közelben levő Hellebrand Károly festő és Horváth Imre segítségére futottak és nagy nehezen kimentették a kétségbe esett leányt és egy kocsin a rendőrségre vitték. Hol kihalgatván azt vallotta, hogy ő Kati Zsófi és csalatkozott szerelem miatt akart megválni életétől. Feltűnő volt azonban a rendőrségnél, hogy Kati Zsófi éppen Bugler Jakab nagybérlőnél szolgált. akinek a kárára néhány nappal ezelőtt az a nagy ezüstemű lopás történt, melyet annak idején megirtunk volt. A rendőrség ez irányból is kiterjeszti a nyomozást.

* **Kert-utcán Markovics Mór.** parti-áruk raktárában a esődtömegekből megvett áruk, melyek már eddig is 50%-al olcsóbbak. mint bárhol, üzlet átalakítás miatt becsáron alól bármely árban árusítatnak ki, mely ritka kedvező alkalomra a nagyérdemű közönség b. figyelmét felhívjuk.

Megmérgezte az urát.

— Kiderült gyilkosság. —

(Saját tudósítónktól.)

Nagyvárad, május 24.

Egy súlyos bűntényt derített ki a nagyvárad rendőrség. Egy asszony szerepel benne mint főczinkos, kiről a vizsgálat még nem derítette ki, hogy szándékosan-e, vagy véletlenül ölte meg az urát, aki nagyon rosz volt, mert ütötte őt, de ez még nem fájt volna neki annyira, — az bántotta legjobban, hogy kis gyermekével is olyan szivtelenül bánt, éppen mint vele, az édes anyával.

Állítólag ez volt az indító ok a halálra, vagy a meggyógyításra.

Fiatal, 21 éves asszony a gyilkos. Semmi romlottság, semmi bűnös hajlam nem tükröződik le arcáról s szinte kételkedik az ember azon, hogy ez az asszony gyilkolt. Meggyilkolta az urát, akit kötelessége lenne szeretni.

Kiküldött tudósítónk, az eset részleteiről a következőkben számol be:

Brutális férj.]

Miklovics Józsefné és neje a »Rét« város részben laktak. Még három éve sincs, hogy frigyre lépték egymással, mely frigyből egy kis gyermek származott, még mindössze tizenégy hónapos.

Házasságuk nagyon boldogtalan, mert a fiatal asszonyt, ki nincs több 22 évesnél, egyre ütötte az ura. A legbrutálisabban bánt vele s ha éjjel holt részegen hazajött a kocsmából, elkezdte ütni a feleségét, sőt az ujjab időben már kis gyermekét is ütni kezdé.

Az asszonynak volt vagy 350 frtnyi pénzcskéje, annak sem hagyott békét Miklovics József, hanem megitta ezt is. Munkát nem vállalt s így a nő dolgozott reggeltől napestig, hogy megéljen kis gyermekével, az urának pedig legyen miből inni, — mert keresményét többnyire elvette a férje.

Vőberéknél dolgozott s este mikor hazament, mindég be kellett számolni keresményével az urának, aki aztán vigyan ment a kocsimába s csak reggel felé tért haza.

Az ételt is Vőberéktől hordta az asszony s ennek köszönheti, hogy éhen el nem pusztult brutális férje mellett.

Az asszony sokat tanakodott, hogy miként kellene segíteni a bajon. Az utóbbi napokban, — amint ő állítja. — hallotta valakitől, hogy ha megéti az urát maró szodával, ki fog gyógyulni betegségéből. Ő nyomban elhatározta hogy próbát tesz. Legalább ha nem is gyógyul meg nem lesz nyűgnek a nyakukon s nem kell rettegni éjjel, nappal.

Mérgezett pöszméte

Miklovics Józsefné e hó 13-án este Vőberéktől hurkát és pöszméte mártást hozott haza. A férje mint rendesen, ekkor is neki ment és megverte kegyetlenül, aztán elment a kocsimába. Az asszony annyira elkeseredett, hogy most elhatározta végehez vinni a tervezett gyógyítást. Egy diónyi jég szódát tett a pöszméte mártásba és kikészítette az asztalra.

A férj mikor hazajött, mit sem sejtve fogyasztotta el az edelt. 14-én reggel oly rosszul lett Miklovics, hogy nem hagyta el az ágyát és panaszkodott, hogy nagyon ég a gyomra. Mikor a nő hazajött a munkából, valóságos ordításba tört ki, pokoli kínokat érzett, mintha az egész teste égett volna. A nő, ki tudta e fájdalmak okát, kiment a konyhába s az asztalra borulva sirt keservesen. Orvost csak másnap reggel hívtak, mikor már a betegség nagyon rosszra fordult. De az elősiető Dr. K a z a y Kálmán már csak a halált konstata, — a szerencsétlen ember kiszorult.

A Dr. Feldmann Jakab halott kém által felvett látéletben a halál okául szeszmergezés van kitüntetve, miből az következtető, hogy az asszony ezt hazudta neki, mit megerősítettek az arczán látható mérgezési foltok. A halottkém nem kételkedett, mert az ital tulságos élvezete látható volt a halotton.

Egy névtelen levél.

Szépén paradéval eltemették Miklovics Józsefet. Az asszony sirt a temetésen, pedig nem érdemelte meg az ura. Már kezdtek az esetet teledni, csak néhány nő ijjesztette még a részszégre hajlammal bíró férjét, hogy úgy jár mint Miklovics József »meg gyul benne a pálinka.«

Tegnap előtt, a rendőrséghez egy névtelen levélke érkezett, melyben leván irva körülmenyesen a férj és a nő viszonya, a gyanus halál stb.

A rendőrség kötelességéhez híven a feljelentő névtelen levelet alapul véve megindította vizsgálatot.

Mindenek előtt néhány tanut hallgattak ki, kik szintén gyanusnak tartották az egész esetet.

A gyilkos letartóztatása.

Ezek folytán a rendőrség vasárnap reggel letartóztatta Miklovics Józsefnét es beki-sérte a rendőrséghez. A vizsgálatot Sarkadi József rendőrbiztos vezette, ki nyomban kihallgatta a gyilkost.

Miklovicsné, egy perezig sem tagadott. A felteit kérdésekre egyenesen és őszintén felel s hangos zokogásban tör ki, ha bűnös tettét és súlyos következményeit említik előtte.

A rendőrség ezek szerint, a vizsgálatát befejezte, és tegnap a bűnös nőt át kísérték az ügyészség börtönébe, a vizsgálat további folytatása ezéjából.

Paptamási-dernai Vasut.

Saját tudósítónktól.

Szalárd, május 24.

A Felső-Derna vidékén levő aszfalt gyár fejlesztése céljából, e vidéken mint már említettük egy személyszállítással is egybekötött vasutat építenek.

E vállalat elég kedvező jelek mellett indul s vasárnap délelőtt a tervezők ülést tartottak a szalárdi község házában.

Jelen voltak: Weitersütz János főszolgabíró elnöke alatt: Kovásznay Marcell, Morvay Tihoméri, Beöthy Dávid, Baranyi Zsigmond, Bartos Gábor, Fényes Zoltán, Tóth Mihály, Lukács Géza, Beöthy Ödön, Veres Nándor, Matolcsy Imre, Bujdos János, Blága Gábor, Gotthard Vilmos, Stancsek Sándor továbbá a környékbeli érdekelt községek képviselői.

Elnök Weitersütz János örömeinek ad kifejezést, hogy a létesítendő vállalat iránt ily nagy érdeklődés mutatkozik.

Előterjeszti ezután, hogy egy helyi érdekű vasut létesítése véteztett tervbe, melynek célja, a felső-dernai aszfalt gyár termékeit kiaknázni. A vasut kiágazik Paptamásiból Hodos, Szalárd, Farnos, Csokaly és Szent-Jobb érintésével Dernáig vonulva.

Bemutatja ezután az építési és a költség tervezetet.

E szerint, a költségekhez hozzájáruló községek között, azon arányban, mely szerint több vagy kevesebb község járul az építéshez, a földbirtokra holdanként 1. 2 vagy maximum 3 kr. adót vetnének ki. Ez összeget ötven évig fogják törleszteni a községek. A befizetett tőke fejében pedig törzsrészt fogják kibocsátani.

Csak másod sorban tartanak igényt megyei, vagy állami sébvenzióra.

Az előterjesztett tervezetet, az előterkezlet nagy lelkesedés mellett elfogadta s elhatározták, hogy áttanulmányozása végett, megküldik az illető községeknek s felkérlik az előljárokot a vállalat pártolása és népszerűvé tétele végett.

Ezen határozott után, elnök az értekezlet berekesztette s a jelenlevők Tóth Mihály vendégszerető házához vonultak, hol kedélyes ebéddel végződött a vicinális értekezlet.

IRODALOM.

— A pozsonyi ferencziek templomának története. A néhány nap előtt lezajlott pozsonyi ünnepségnek egyik kimagasló momentumát képezte a Kun László által épített ferenczrendi templom stajlszerűen renovált tornyának megáldása melyet a király jelenlétében a bibornok hercegprimás végeztet. Erről a monumentális emlékünkről jelent meg most egy szép emlékmű a következő czimvel:

A Szűz Máriáról nevezett Rendtartomány pozsonyi zárdájának templomának, kápolnáinak és góth stílusú templomtornyának Története. A zárda templom hatszáz éves felszentelésének Emlékére (1297—1897) összeállította: Maszárik Viktor.

A nyolcz ivre terjedő finom papirosra nyomtatott és töbp képpel ellátott mű elmondja a pozsonyi szent ferenczrendű zárda történetét amint azt a kolostor »kronikásai« időről időre, hiányosan amint a kor mozgalmi megengedték följegyezték. Kegyeletes emlékül iratott e mű hazánk egy régi kolostoráról s inkább a zárda naplójának hiteles másolata mint szoroson vett történelmi tanulmány. Az érdekes munka megrendelhető: Pozsony ferencziek. Ára füzve 1 frt 20 kötve diszkiadás 2 frt.

— Jedlicska Pál: Adatok Erdődi Pálffy Miklós a győri hősnek életrajza és korához. 1552—1600. Eger 1897.

Még 1882-ben történt, hogy a Magyar Történelmi Társulat Ray Ilona úrhölgy adományából 20 aranyat tűzött ki valamelyik jeles magyar férjü jellemrajzában megírására. A pályaművek

között Pálffy Miklós jellemrajza is megragadta a bírálók figyelmét, a pályadíjat nem adhatták ugyan, neki de dicsérettel emelték ki, mily számos új, levéltári adatot használ föl a pályamű szerzője hőse életének világosabb előadására. A megdicsért s nemsokára a »Századok« történelmi folyóiratban megjelent pályamű szerzője Jedlicska Pál diósi (Pozsony m.) esperesplébános vala. S aki egyszer valamelyik történelmi alakkal foglalkozott, nem tud az többé teljesen elválni tőle; akaratlanul is visszatér hozzá, igyekszik még jobban megismerni hősét, örömet, gyönyörűségét találni benne, ha valami újat, szépet tudhat meg és mondhat el róla. Így járt Jedlicska is s az 1882-ben megjelent pár lapnyi értekezésből lassan-lassan 39 ivre terjedő oklevél-gyűjtemény lőn. Ezt bocsátja közre a fáradhatatlan szorgalmu szerző fentjelzett művében. De nem csak ugy üresen, hanem élébe füzve a győri hősnek életrajzát. Nagyon természetesen, hogy az összegyűjtött okiratok közlésével nem csupán Pálffy Miklós multját, hanem hazánkét is sok helyütt felderíti s így a hazai történet-tudománynak kettős szolgálatot tesz. A »Kis-Kárpáti Emlékek« szerzője eddig szerzett babérait új műve megint nevezetesen gyarapítja. A mű kapható Felső-Dióson (Pozsony m.) a szerzőnél 3 frt 30 k.r-ért. K — i.

Az Oktató néplap szélleben-hosszában olvasott képes ujság a következő tartalommal jelent meg: Magyarország oltalmazója. Nehány szó az erkölcsösségről. Gyermekeversek. Keresztjáró héti körmenet. Az erdő Madonnája. Anyám meg én. Törvényesen (Beszély). Szenvedőhöz (vers). Nyolcz nap a szentföldön. Szűz Mária az árvák anyja. Az igazi anyák. A ligeti rom emlék alatt. Jogismeret. Hazánk. Külföld. Kéthetenként. A hitelszövetkezetek XII parancsolatja. A gazda. A konyha. Mulattató. Képeink. Találós kérdések. Budapesti piac. Ajánljuk pártolásra és terjesztésre a nagy buzgalommal szerkesztett olcsó kis néplapot. Egész évre 2 frt. Pozsony, Ferenczikenél.

— A »Magyar Sion« egyházirodalmi havi folyóirat XXV. évfolyamának ötödik füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg.

Az egyház demokráciája. Dr. Pethőtől.

A tőkekamat és uzsora. Csippék Ferencztől.

A komáromi szent András-templom és a kath. elemi iskola történetének vázlata. Gyulai Rudolf O. S. B.-től.

Irodalom és művészet. A könyvismertetések között fel van említve és ajánlva van Ruschek Antal: A »kereszténynő« című munkája is. Ebből az alkalmából kifogólag mi is ajánljuk olvasónk figyelmébe a szóban forgó füzetet, mivel abban a kereszténynőnek valamennyi állapotaiban valóságos ideálját látjuk lefestve.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Az új honpolgár.

— Május 24. —

Csodálatos a mai közérület alakulása, mely nagy szimpathiát érez az Abelesz Samu, Goldstein Számi alakok iránt, ellenben Mariana tragikus sorsa nem érdekli sőt — nevet is olykor — olykor egyes komolyabb jeleneteknél. Ez ellen hiába tiltakozik az irodalom fő fő ellenőre Gyulay Pál s hiába vagdalgatja az éles kritika a fattyuhajtásokat, mert burjánként ujra ki nő.

Ennek legékesebben szóló példája Kövessy Goldstein Számija, melynek dallamai már nagyon is közkezen forognak s magát az előadást pedig a tavalyi szini idényen untig ismételték és az idén ismét elég telt ház előtt adták. Ime szimű írók — a titok kulcsa! Kedvezni a nagy közönség izlésének s ne pedig nekünk kritikuskoknak. Lám Kövessy, ha egy Csiky-féle érzelmes darabot ír mai nap, lett volna belőle egy tragikus Katona, kit a kor nem tud megérteni. De Kövessy megtalálta a titok kulcsát s ír egy olyan darabot, melyet évenként egy pár kupléval megfejel — persze aktuális tárgygyal, most például Nopcsa, képlomás stb. stb. s aztán minden idényen 25-ször előadat.

Az előadás különben egészen gordülékeny volt s a szerző játékával a czimszerepben va-

lóban kitűnően alakított. Ugyiszintén R o n t a i Boriska (Virág Toncsi) a tőle megszokott bravúrral játszott. M é s z á r o s Gizi (Nelli) kedves játéka is nagyban hozzájárult az előadás sikeréhez. Hegyessy Gyula (Gólya Frigyes) feltűnően jó volt. Tolnainé, Czákó, Szendrei, Horváth Paula, Balla Kálmán, Kesztlér Ede kisebb nagyobb szerepeiket szintén jól töltötték be.

B.

Ingyenélők.

Vasárnap este Vidor Pál kedvelt népszínműve, az »Ingyenélők« került színre jó előadásban.

A mon Margit a Sárika szerepében igen jó volt; azt tapasztaljuk, hogy napról-napra halad s ha megszerzi a szükséges rutint, — ami hogy mihamarabb bekövetkezik vasárnapi szereplése után méltán van okunk elhinni — a vidék egyik elsőrangú művésznője lesz. Fesztelen játéka, pajkos, jó kedvvel előadott dalai, megérdemelt elismerésben részesültek.

H o r v á t h Paula (Gangos Eszter) a neki való szerepben egy kissé fád volt.

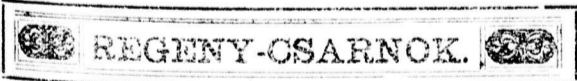
A »Csengő érc« dalkör tagjainak (Hegyessi, Csátár, Némethy, Czákó) elég volt a színpadon megjelenni, hogy tetszést arassanak, komikus kvartettjük után meg szünni nem akart a taps.

Kövessy, Tolnainé kitűnők voltak; Szendrei, Pintér, Kesztlér jók voltak; Balla szintén, azonban neki a második felvonásban megkoczkáztatott intendáns-vicczhez hasonló elmésségeket jövőre elengedjük. Ugy olvastuk, hogy Szirmai a népszínházban, a »Kék asszony« előadásán hasonló improvizációkkal zajos tetszést aratott. Legyen a pestieknek guszpusok szerint, azért ebben Ballának nem szükséges Szirmai utánózni. Sokkal tehetségesebb színész, semminthogy ily módon kelene hatásra utaznia. (—n.)

MULATSÁG.

Diák majális. A premontrei főgymnasium majális rendező bizottsága ez uton is tudatja a szülőkkel, hogy a résztvevő ifjuság folyó hó 29-én, Szombaton, a korán reggel 4 óra 10 perczkor induló vonattal megy ki a Félix fürdőbe s onnét azokat a kisebb ifjakat, kiknek szülők vagy gyámjaik a majálison ott nem lesznek, a 6 órai délutáni vonattal haza küldi. Ismételtelen jelenti a bizottság azt is, hogy a hogy a majálison résztvevő közönség rendelkezésére éjjel után 1 órakor külön vonat fog állani.

Elmaradt majális. A »Réti népkör« majálisa, mely vasárnap délutánra volt kitűzve, a közbe jött kellemetlen idő miatt a jövő vasárnapra maradt. Erre vonatkozólag a rendezőség a nagyérdemű közönség becses figyelmét ez uton hívja fel s egyúttal tudatja, hogy a már előre megváltott jegyek a jövő vasárnap is érvényesülnek. Tisztelttel Gábor János m. b. elnök.

P R A D A.

Fordította K. G.

33.

Leonora ki máskor nagyon érzéketlen volt, szeretett volna sirni e pusztítás láttára; milyen becsületben tartotta volna mindezeket, ha a sajátjának nevezhette volna, nagyon bosszankodott s épen elakart távozni mikor egyik szegletben egy függőnyt vett észre közönséges szövből, melyet csak egy szeg tartott fenn a szoba többi díszes terem berendezésétől egészen elütött.

Kíváncsian húzta félre a függőnyt s mögötte egész csapat babát fedezett fel, melyek egy kis asztal mellett ültek s nagyon gondosan voltak felöltöztetve.

A varrás nagyon is kezdetleges volt, de a berendezés s a ruhák szabása nem volt teljesen izlésnélküli való.

Divat lapokból kiszaggatott levelek, szét szabdalt ruhadarabok feküdtek a padlón összehányva s Leonora egészen megzavarodva vette

észre, hogy Daisy legujabb ruhája is a bábokra került. A lány minden kilátásait tönkre tette majd a borzasztóan széthasogatott ruha maradványait összegyűrve az ág alattg találta meg.

Meg volt a titok fejtve tehát ez volt a Daisy foglalkozása ha órákon át szobájába zára (magát).

Leonora figyelmesen nézegette a bábokat s mindegyiken egy-egy czédulát talált, egyik az urat jelképezte, kabátja és nadrágja a finom esőköpeny szövétből volt csinálva melyet a minap növendéke számára vett.

« This is my dear papa » volt ráírva otromba betűkkel, nagy szemüldökei voltak a bábnak a képe foltos volt, valószínűleg Dunlly Jánost ábrázolta.

Egy másik fehér ruhába öltöztetett bábón » My dearest moshier » felírás volt olvasható.

A harmadik a kékselyem véres ruhába volt begöngyölve a haja veres tintával befestve egy pár vékony vonal mutatta a saját a száját erre meg ez volt írva: The ugly, dirty (irtózatoss utálatos) mamsel.

— Igy! na ez borzasztóan hízog — gondolta Leonora s rögtön észrevette azt is, hogy a báb feje össze volt verve vagdosva.

A többi bábón nem volt írás, csak mellékalakok voltak.

Leonora eleget tudott, a szobát elhagyta újra bezárta aztán rendes helyére ment, igazán nem tudta mit csináljon. Soha sem gondolta hogy feladata ilyen nehéz lesz. Mit tegyen? Irjon az apjának? Az nagyon távol volt, de mintha most is hallaná utolsó figyelmeztetését: «Egy szót se irjon, ha a gyermek bolondul is viseli magát, nem tehetek róla ugy sem. Kegyed lássa mit tehet vele.

— De ha semmit sem tehetek?

— Biztosan tehet valamit, kegyed nagyon érzelmes és ügyes.

Daisyval azonban ilyen jó tulajdonságok mellett sem lehetett semmire sem menni.

— Az adja a rossz — gondolta magában boszusan Leonora — ő rontotta el egészen a gyermeket most aztán már semmit sem tud vele tenni hát rá bizza másra, ő pedig odébb áll.

Ura át élte a kedvtelenség, bátortalanág isznyu piljanatöit belátta, hogy a pénz fényűzés arany, s a földek teljes gondoóikül való bizása még nem elég.

— A gazdag Khinai — így hívta urát, ha felőle gondolkodott — azt hiszi, hogy gyermeke neveltetését pénzen megszerezheti, kényszerítheti, Abba hagyom én is.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Főrangú nő.

Kolozsvár. május 24. (Saját tud. távirata.) Bánffy Dánielné, a miniszterelnök anyja beleakadt a lóvásti sínekbe. A megbokrosodott lovakat feltartották s így a kocsii összetörésén kívül nem lett semmi baj.

Medgyasszony Evelin †

Budapest, május 24. (Saját tud. távirata.) Medgyasszony Evelin az ismert művésznő ma délelőtt 9 órakor tüdőbajban meghalt.

Bajor herceg magyar nyelven.

Budapest, máj. 24. (Saj. tud. távirata.) Passauból távirják a »Bud. Tud.«-nak f. hó 23-áról: A folyam és csatorna hajózás emelésére alakult egyesület ma megtartott közgyűlésén, a vízi utak további kiépítése mellett impozans módon nyilatkozott. Dr. Herfeld, Klein és Pellet főfelügyelő, a kik a magyar hajósegyületet képviselték, Lajos bajor herceg által fogadtattak, a ki a magyar nyelven folytatott beszélgetésben a magyar hajózási viszonyok tüzetes ismeretét tanusította. A kir. herceg Kleintől, mint a költők szóno-

kától, ennek a bajor dunát tárgyaló érkezését elfogadta.

Morzsányi vád alatt.

Budapest, május 22. (Saját tud. távirata.) Provizió hőseink vád alá helyeséhez ma a tör. vénszék hozzájárult

A muzeum tolvaja.

Budapest. máj. 24. (Saját tud. távirata.) Meduza szobor furfangos tolvaját a személy leírás útján Heszlényi Gyula személyében elfogták. Erősen tagad.

Lenkey a börtönben.

Bécs, máj. 24. (Saj. tud. táv.) A képtárak tolvaja a börtönben a bűnök sulya alatt teljesen megtört s kath. papot hivatott, mert át akar térni.

Olasz legió sorsa.

Athén, máj. 24. (Saj. tud. táv.) Berthet ezredes elhatározta, hogy Athénbe jön, oda gyűl a legtöbb önkényes is, hogy onnan Olaszországba mehessenek.

Revenni visszavonulás.

Athén, május 23. (Saját tud. távirata.) Smohenski tábornok meczafolja a görög lapokban megjelent ama hirt, mintha a Revenniivissa vonuláznál az ágyuk az ellenség kezébe estek volna. Nyilatkozata szerint az egész visszavonulás az ő vezetése alatt történt, rendben.

Török zsákmány.

Konstantinápoly, máj. 24. (Saj. tud. táv.) Edhem pasa egy, a hadügyminiszterhez intézett távirati jelentésében fel sorolja a Larissánál, Pharsalánál és Domokosnál megnyert csatáknál a törökök kezére jutott hadi zsákmányt, mely nagy számu ágyu, fegyver, ló, társzekér és más hadfelszerelésből áll.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felől gyorsvonat 8 ⁴³ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ¹² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felől gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ¹⁴ éjjel, 11 ¹⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felől személyvonat 10 ¹⁰ d. e., 4 ¹⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³¹ d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh felől vegyesvonat 4 ¹⁰ reggel, 2 ²⁷ d. u.	Vaskóh - Belényes felől vegyesvonat 8 ¹⁷ d. e. 9 ¹⁷ este.
Érmihályfalva felől vegyesvonat 6 ³⁰ r., 5 ¹⁸ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ²¹ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felől személyvonat 5 ³⁰ r., vegyesvonat 2 ³⁷ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 9 ²⁰ d. e. személyvonat 9 ³² este.
Nagyvárad-Püspök-Fé- lixfürdő. (Nagyvárad- ról indul) 9 ³⁰ reg., 4 ⁴² d. u. — Vástartérről 8 ¹³ regg., 2 ³⁰ d. u. és 4 ³⁵ d. u., 6 ¹² este. (9 ¹⁶ reggel csak vasár- és ünnepnap.)	Félix- és Püspökfürdő- ből 9 regg., 11 ¹⁷ d. e., 6 ¹⁸ este. — Vástartérről 9 ³⁰ regg., 11 ³² d. e., 4 ³⁹ d. u., 6 ³⁰ este, 8 ³⁷ este, 9 ¹⁴ este. (10 ³⁸ este csak vasár- és ünnepnap.)

A fürdővonatok csak szept. 15-ig közlekednek.

KÖZGAZDASÁG.

— **Kincstári telepítések.** Kevés európai államkincstár rendelkezett annyi földbirtokkal, mint a magyar. A hazánkat pusztított tatár csordák, később a kétszáz évnél tovább tartó török hódoltság alatti harcokban az országnak amugy sem sürű népessége igen nagy mértékben megfogyatkozott, sőt helyenkint, sokszor

éppen a legtermékenyebb végvidékek telyesen elnéptelenedtek. Ezen vidékek birtokai az államkincstár tulajdonába jutottak, amelyekből a török hódoltság megszűnte után a neoquistica comissiók útján is aránylag kis mennyiség került ismét magánbirtokosok kezére. A nyugodalmasabb idők beálltával nemcsak a vidékek megerősítésére szolgáló határőrvidéki kincstár telepítések, hanem számos nagybirtokosoknak telepítései által a gazdákkal birtokok ismét művelés alá kerültek, az egykor néptelen vidékeken ismét virágzó községek emelkedtek. A kincstárnak azonban még mindig igen nagy kiterjedésű földbirtokai voltak. A kiegyezés után e földbirtokokat a kormány áruba bocsátotta és azok árát az évi budgetnek jelentékeny bevételi forrását alkotta meg. Mindenki tudja, hogy ezeket a kiestári birtokokat a legtöbb esetben élelmes vállalkozók alacsony áron vették meg, úgy, hogy az állami földbirtok legnagyobb és legjobb része csakhamar magánkezekre jutott. A kiegyezés óta elmult harmincz év alatt azonban, kivált az Alföld egyes részeiben a népesség jelentékeny mértékben megnövekedett, az ottani parasztbirtokok nagyrésztében elaprózódtak, ekkor a még meglévő kiestári birtokon megkezdődött a telepítés.

A reneszertelenség, az ötletszerűség, a mely e telepítéseket vezette, csakhamar megbosszulta magát. A telepes községek lakói a legtöbb helyen a legváltozatosabb helyzetbe kerültek, megszületett tehát Bethlen András gróf minisztersége alatt a telepítési törvény, a mely 3 millió forintot bocsátja a kormány rendelkezésére telepek létesítésére. A törvény négy éve van érvényben. De hatását eddig nem láttuk, főként azért, mert a telepeket kicsiny birtokon létesítvén, a telepes községek aránylag oly nagy közterhekkel sújtattak, hogy a telepesek csakhamar megszökní voltak kénytelenek telepeikről, a melyeket a válságos gazdasági helyzetben aránylag nagyon drágán szereztek. Most ismét híre jár, hogy a kormány a bács megyei kiestári erdőbirtokokon új telepeket akar létesíteni. A mint értesülünk ezuttal erdőbirtokot akar e célra felhasználni. Előre megjósolhatjuk hogy nem lesz semmi eredménye. Az erdőt előbb ki kell irtani. Az irtás után 3-4 évig semmi szántóföldjük a telepeseknek nem lévén miből éljenek, állatjaikat miből tartásák; Az erdő fáját csakhamar élelmes vállalkozók potom áron megfogják venni, a telepesek azt csakhamar felélik és rövid idő alatt a telepek a hitelezők kezére jutnak. Itt volna végre az ideje, hogy egy jó telepítési törvényvel a telepítés politikája egy irányítassék, hogy az eredményes is legyen és a mi fő ne csak a kormánynak, de a magánosoknak is lehetővé tétessék a telepítés.

Hivatal s árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 május. 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.-
Magyar koronajárdék	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50

Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.-
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	97.-
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	90.-
Italmérsi jog megváltási kötvény	197.50
Hervát-szlavon földterhermentesítési kötvény	95.-
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	154.-
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.04
Osztrák járadék papírban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.00
Osztrák járadék aranyban	122.75
Osztrák korona járadék	101.52
1860. osztrák államsorsjegyek	145.-
Osztrák magyar bankrészvény	950.05
Magyar hitelbank részvény	392.-
Osztrák hitelintézeti részvény	363.53
Osztrák-magyar államvasuti részvény	3542.95
20 frankos arany (Napoleonkor)	1.97
Német birodalmi márka	57.62
London vista	119.60
Páris vista	17.65
20 márkás arany	11.70

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

A vigszinház ujdonsága!

Bérlet 22-ik szám.	Bérlet 22-ik szám.
Páros.	Páros.
Nagyvárad, 1897. évi május 25-én,	
az arad-nagyváradai szintársulat által.	
Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:	

Itt először:
AZ ÁLLAMTITKÁR UR.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, 1897. évi május hó 26-án.

Másodszor:

AZ ÁLLAMTITKÁR UR.

Vigjáték 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

Mint a m. kir. szab. Osztálysorsjáték nagyváradai főelárusítói ezennel közhírré tesszük, hogy a sorsjegyek vételére előjegyzéseket már most díjtalanul elfogadjunk és a viszontelárusítókat előnyös feltételekben részesítjük.

Biharmegyei takarékpénztár.

Emléklombok

fűzve 40 kr., vászonkötés 1 frt, bőr imitációban 80 kr.

A díszesen kiállított fűzet tartalma:

A biboros-püspök jól talált arczképe.

I. RÉSZ.

Az aranymisés bibornok élete és működése.

Üdvözlő dal. A bibornok aranymiséje, Schlauch bibornok életrajza. Epizódok az aranymisés bibornok életéből. Fényképek az ünnepeltről. Schlauch bibornok beszédei. Schlauch bibornok mint tudós. A püspöki helynök körlevele a bibornok jubileumáról.

II. RÉSZ.

Kitüntetések, ajándékok, tisztelgések, sürgönyök és levelek.

A pápa levele és ajándéka. A király levele. Tisztelgések. Sürgönyök és levelek.

III. RÉSZ.

Az aranymise és megünneplése.

Az áldozat bemutatása és a prédikáció. A bibornok adományai. Ebéd a bibornoknál. A plébániák tisztelgése. Újabb üdvözlő levelek és táviratok. Ünnepelek. Irodalom.

K a p h a t ó: **Ungár Jenő, Pauker Dániel és Kiss Dávid** kereskedőknél, valamint a

Szent-László könyvnyomdában **NAGYVÁRADON,** Apáca-utca 3.

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szóm.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, uri- szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban

minden modern izlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.

Hajlitott fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Coulans eljárás!

88-15-20

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és firesh berendezések.